

רונית מזר

מנהל התכנון, משרד הפנים

שירה שפירא

מנהל התכנון, משרד הפנים

ליאור גליק

מנהל התכנון, משרד הפנים

סיגל ניר

מנהל התכנון, משרד הפנים

ציטוט מומלץ

מזר, שפירא, גליק וניר. 2014. מיזם "מדיניות מרחב ימי ישראל" – התאמת המדיניות לאתגרים החדשים במימי ישראל. אקולוגיה וסביבה 5(1).

מסוף הפחם בתחנת הכוח בחדרה. בצמידות אליו הוקם מתקן התפלה | צילום: חגי נתיב

מיזם "מדיניות מרחב ימי ישראל" – התאמת המדיניות לאתגרים החדשים במימי ישראל

גיליון אביב 2014 / כרך 5(1) / הים התיכון

4 במאי, 2014

[בקצרה](#)

המרחב הימי של ישראל בים התיכון הפך בשנים האחרונות למוקד חסר תקדים של פעילות ועניין.

בעבר גובשה מדיניות למרחב הים התיכון של ישראל במסגרת מסמך המדיניות למימי החופין של ישראל שאושר ב-1999^[1]. כיום נדרשת חשיבה מחודשת על המרחב הימי, שתתייחס למדיניות התכנון העדכנית ולפריסת השימושים הקיימים והעתידיים במרחב הים התיכון, לרבות תגליות הגז.

הפעילות במרחב הים התיכון של ישראל אופיינה בקידום נושאים ספציפיים באמצעות תכניות מתאר ארציות או מקומיות להסדרת שימושים פרטניים כגון: כלובי דגים, שמורות ימיות או התוויית צנרות הגז. דבר זה עשוי ליצור קונפליקטים בין פעילויות ושימושים שונים בטווח הקצר ושימוש לא יעיל במרחב בטווח הארוך. השימושים צפויים רק לגבור עם ריבוי הפעילות במרחב הימי כתוצאה מחדשנות טכנולוגית מחד גיסא ומרצון לשמר את הסביבה הטבעית מאידך גיסא. לאור זאת, נדרשים תכנון ומדיניות ניהול אינטגרטיביים וכוללים למרחב הימי.

מנהל התכנון במשרד הפנים החל בסוף 2012 בקידומו של "פרויקט מדיניות מרחב ימי ישראל". את המיזם מלווה מיזם IMP-MED של האיחוד האירופי, שמספק ייעוץ מקצועי ומתאם בין המדינות השותפות במיזם באגן הים התיכון. לצורך קידום המיזם הוקמה ועדת היגוי בין-משרדית בראשות מנהל התכנון במשרד הפנים, שחברים בה משרדי ממשלה וכן פורום רחב של בעלי עניין שונים, לרבות נציגי אקדמיה וגופים ציבוריים ופרטיים.

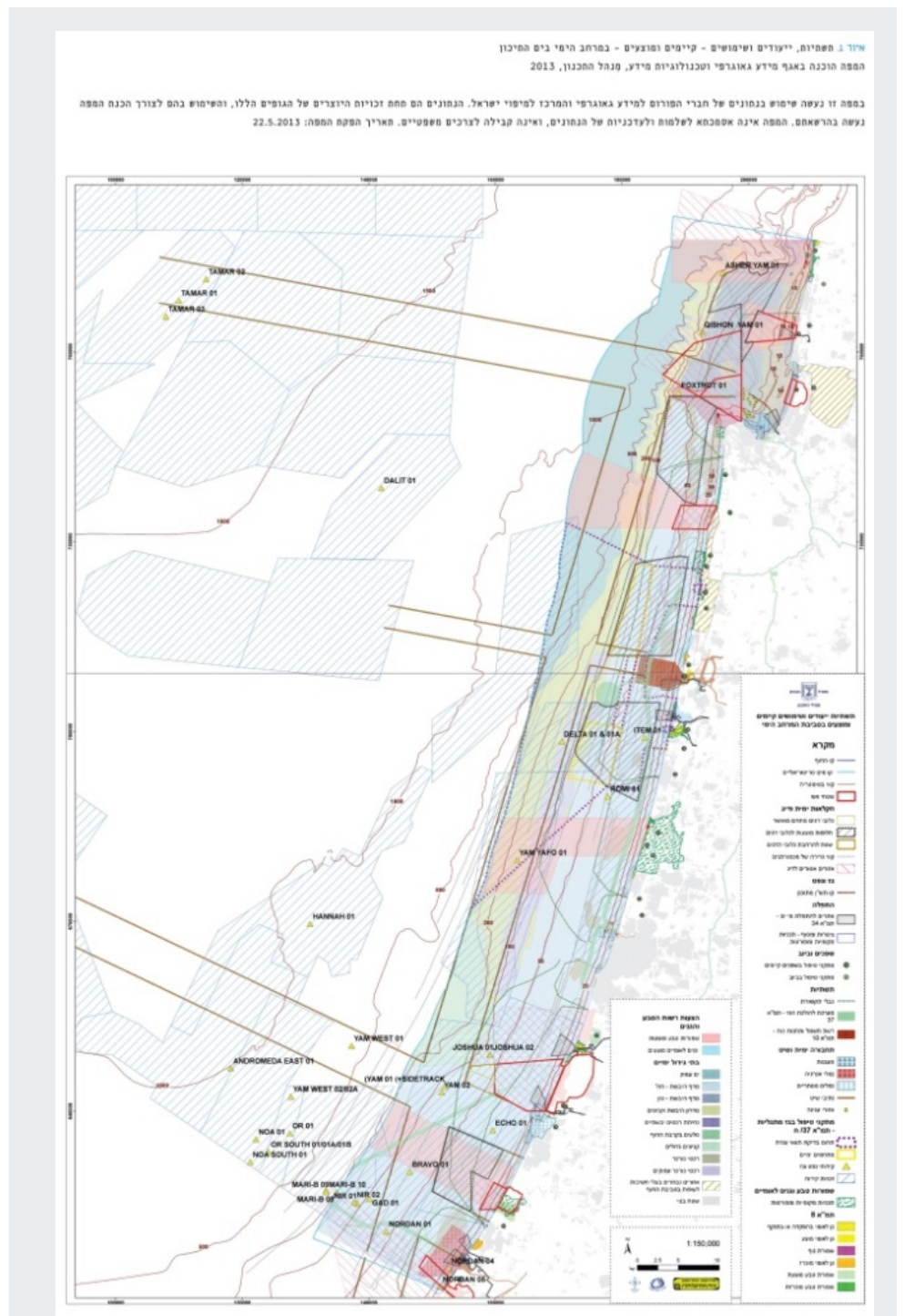
למיזם הוגדרו שלוש מטרות מרכזיות:

1. התוויית מדיניות תכנון כוללת למרחב הימי של מדינת ישראל בים התיכון.
2. יצירת מנגנון לשיתוף פעולה ותיאום בין בעלי העניין השונים במרחב הימי.
3. העמקה והנגשה של בסיס הידע על המרחב הימי.

כחלק מקידום המיזם הוחלט כי במהלך 2014 תתמקד הפעילות בשני אפיקים: גיבוש מסמך מדיניות למרחב הימי בים התיכון של ישראל ובחינת האפשרות להקמת מרכז מידע ימי לאומי.

מטרת מסמך המדיניות היא לגבש מדיניות תכנון וניהול המכירה בדינמיות של הסביבה הימית, תוך יצירת איזון ותיאום בין השימושים השונים שיאפשר מיצוי הפוטנציאל הכלכלי במרחב לצד שימור וטיפוח ערכי הטבע, הנוף והמורשת שבו. המסמך יציג בחלקו הראשון, סקירה בין-לאומית וניתוח רב-תחומי של המידע הקיים בישראל בנושאים שונים כגון: תכנון, שימושים, חקיקה וסביבה, ובחלקו השני יציע עקרונות מדיניות ומתווה למנגנון הסדרה למרחב הימי.

אפיק נוסף שבו פועל המיזם הוא תחום איסוף הידע על המרחב הימי וריכוזו. בשלב הראשון נאסף הידע התכנוני הקיים במרחב הימי, כפי שמוצג במפת התשתיות, הייעודים והשימושים – הקיימים והמוצעים (איור 1). בשלב הבא תבחן ועדת ההיגוי של המיזם את האפשרות להקמת מרכז מידע ימי לאומי בישראל. המרכז יכלול מידע מסוגים שונים, ובהם מידע תכנוני, מדעי וכדומה. כמו כן, יתאפשר חיפוש נתונים מסוגים וממקורות שונים, כולל קישורים, למידע נוסף שישימש גופים המשתתפים במיזם וכן את הציבור הרחב.

איור 1

תשתיות, ייעודים ושימושים – קיימים ומוצעים – במרחב הימי בים התיכון

המפה הוכנה באגף מידע גאוגרפי וטכנולוגיות מידע, מנהל התכנון, 2013

במפה זו נעשה שימוש בנתונים של חברי הפורום למידע גאוגרפי והמרכז למיפוי ישראל. הנתונים הם תחת זכויות היוצרים של הגופים הללו, והשימוש בהם לצורך הכנת המפה נעשה בהרשאתם. המפה אינה אסמכתא לשלמות ולעדכניות של הנתונים, ואינה קבילה לצרכים משפטיים. תאריך הפקת המפה: 22.5.2013

לסיכום, בשל צפיפות וריבוי השימושים במרחב הימי יש חשיבות עליונה ליצירת מדיניות כוללת שתשלב את הצרכים השונים תוך שיתוף כל הגורמים ובעלי העניין. באמצעות קביעת המדיניות ושיתוף המידע ניתן יהיה להגיע לקבלת החלטות מיטביות ולניהול מושכל של המרחב הימי בישראל.

מקורות

1. אסיף ש, מליס נ וספיבק א. 1999. מימי החופין של ישראל – מסמך מדיניות. הוועדה למימי חופין, מנהל התכנון במשרד הפנים.